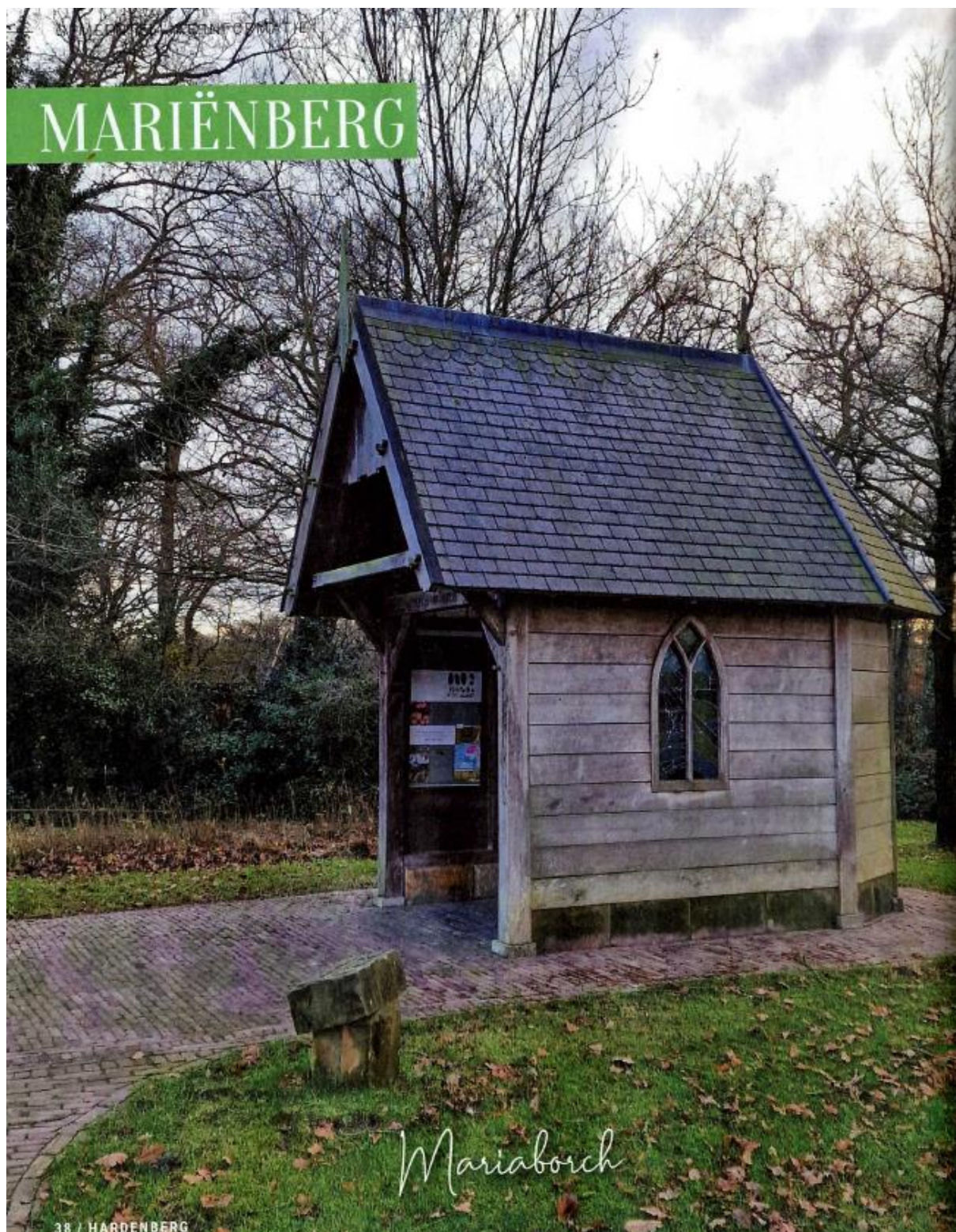


MARIËNBERG



Mariaborch

Gedicht

Marienberg

In de woestenij van moeras, verrees daar een
hut door Broeders gekneet en geleefd, hun
handen gekromd, het lichaam bezweet van
het zwoegen in 't veen tot vruchtbare grond.
Gedenk deze Godsvruchtige Broeders, opdat
Marienberg in de kiem van een klooster ontstond.

Jannes Kuik

Met grote regelmaat brengt mijn fiets mij naar Marienberg. Aan de dorpsrand is een 'historisch' kapelletje gebouwd, 'Hut Mariaborch' staat erop. Hoewel ik er al decennialang langs fiets, ken ik niet de historische achtergrond van het bestaan. Toch maar even een kijkje nemen, benieuwd naar het verhaal van dit kapelletje, want dat schijnt het te zijn. Ik stap van mijn fiets en loop ernaartoe.

De geschiedenis van Marienberg is oud. Op de plek waar nu de rivier de Vecht zich bevindt lag vroeger een gletsjer. Langs de verhoogde oevers van de Vecht leefden 10.000 tot 12.000 jaar geleden al rendierjagers. Er zijn talloze vuurstenen gebruiksvoorwerpen zoals pijlpunten, mesjes en schrapers gevonden. Het leuke is dat er in Marienberg zelfs straten zijn genoemd naar vondsten uit de prehistorie: Vuursteen, Klopsteen en Zitgraven. Door de eeuwen heen hebben op de 'Lange Akker' mensen gewoond en geleefd. In de bronstijd, 1.000 tot 500 voor Christus, woonden er ook mensen. Er zijn uit die tijd 23 urnen gevonden met crematieresten en ook nog een bronzen scheermesje.

Het naast gelegen dorp Beerzerveld, dat onder de gemeente Ommen valt, is ontstaan langs het Kanaal Almelo-De Haandrik (een zijkanaal van het Overijssels Kanaal) rond het midden van de 19e eeuw tijdens de turfwinning en latere ontginning van de woeste gronden onder Beerze. Ondanks dat beide dorpen in twee verschillende gemeenten liggen hebben ze één vereniging: Plaatselijk Belang Beerzerveld-Marienberg.

Waarschijnlijk was Marienberg door de eeuwen heen een gunstige, wat hoger gelegen plek. Ik heb me wel eens afgevraagd waarom de priester Johan Clemme in 1403 juist Marienberg had uitgekozen om zich hier te vestigen. In die tijd was er nog geen bebouwing en het was er heel rustig. Johan was met nog andere gelijkgezinden op zoek naar een plek waar ze ongestoord een God toegewijd leven konden leiden. In die tijd kwamen in Marienberg een aantal Hessenwegen samen en een Hessenweg kruiste de rivier de Vecht. Ook een voordeel was dat er een soort van natuurlijke haven was bij de Vecht. Daarnaast denk ik dat het een heel mooi gelegen plaats was. Marienberg, de naam zegt het al, lag iets hoger op een heuvel. Later noemden de monniken de plek ook de "schoone uythof". De ontmoetingsruimte van de Nederlandse Gereformeerde Kerk (NGK) heet nu "De Uythof".

Niet veel later vertrokken deze vrome lieden naar de hoogte te Sibculo en stichten daar een klooster. Marienberg bleef bestaan en vormde een belangrijke nederzetting met boerderijen, een windmolen om graan te malen, wat nodig was voor de broodvoorziening, en een watermolen om olie te persen. Daarnaast lagen er bij de watermolen ook visvijvers (Schoone visscherijen). Het zal er in mijn ogen idyllisch hebben uitgezien. De monniken maakten er een centrum van landbouwactiviteiten van en verworven ook steeds landbouwgrond. Ook werd er een kapel gebouwd. Er is een wijdingssteen overgebleven en deze bevindt zich in Zwolle. Marienberg was met Sibculo verbonden door middel van een dijksloot. Daar voeren dan kleine bootjes over voor het vervoer van levensmiddelen en bouwmaterialen. In die tijd was het daar een levensgevaarlijke wildernis die week en drassig was en men was blij met een klein kanaaltje. De Kloosterdijk ligt op de plaats waar deze 'gracht' heeft gelegen.

De oude boerderijen brandden in 1968 af. De kapel werd afgebroken. Er zitten nog wel kloostermoppen in de grond waar de kapel gestaan heeft. Zelfs het stompje van de oude windmolen is van latere datum. Jammer genoeg is er dus van vroeger niets over.

Vroeger liepen de Hessenwegen langs Marienberg, nu ligt Marienberg ingebed door de rivier de Vecht, de N36 en de spoorlijnen, een mooi knooppunt van wegen. Het is er goed vertoeven.

Terwijl ik in de kapel sta, neem ik de informatie in mij op. 'Hut Mariaborch', destijds door Johan Clemme onder die naam gedoopt. De kapel die er nu staat is in 2011 opgebouwd door vrijwilligers uit Marienberg. Hij is gemaakt van eikenhout met een leistenen dak en met een Bentheimer zandstenen fundering. Het geheel in de vorm van een Twents bidhuisje. Vroeger heeft de kapel er natuurlijk anders uitgezien. Mariaborch is een mooi punt om even uit te rusten en je kunt er informatie vinden over de geschiedenis van Marienberg. Een replica van de wijdingssteen van de kapel is bij de hut Mariaborch geplaatst. Ik stap op mijn fiets, met een deel historie van deze omgeving in mijn rugzak. Johan Clemme zou trots zijn.

Janko Ekkel
Bron: Marten Willems